

Облік і аналіз лізингових операцій

Економіка України, на сьогодні, перебуває в умовах гострої загальноекономічної кризи. Відповідно, досягти певного рівня ефективності виробництва та отримання прибутку за таких соціально-економічних умов є неможливим. Саме розроблення дієвих механізмів і підходів до відновлення стабільного стану економіки дало б змогу створити сприятливі інвестиційні умови, підвищити ефективність виробництва, а також забезпечити на споживчому ринку конкурентоспроможність продукції. Зокрема, досвід розвинених країн світу, зазначає, що лізинг є основним фінансовим інструментом активізації інвестиційної діяльності.

Своєї легальності лізингові відносини набули в Україні у 1997 р., після прийняття Закону України «Про лізинг». Сьогодні ці відносини регулюються Законом України «Про фінансовий лізинг» від 16 січня 2004 року, № 1381-IV. З моменту прийняття цього закону розпочався стрімкий розвиток лізингового бізнесу [1]. Також розробленні і впровадженні національні Положення (станданти) бухгалтерського обліку, які відповідають міжнародним стандартам у цій галузі.

Згідно із даною програмою прийнято Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда», яким внесено зміни до порядку відображення в бухгалтерському обліку орендних операцій та розбіжностей у вимогах податкового законодавства. Проте, особливістю нормативно-правових актів щодо орендних операцій є те, що окрім законів у сфері оподаткування, вони визначаються ще Законом України «Про фінансовий лізинг», а також Господарським і Цивільним кодексами України.

Зважаючи на те, що фінансовий лізинг - це складна операція, що викликає зміни в структурі активів і зобов'язань, та відображає кілька операцій, кожна з яких оформляється відповідним первинним документом, як основою для бухгалтерських записів господарських операцій. Зокрема, первинні документи, які регулюють стосунки між лізингодавцем і лізингоодержувачем є: договір лізингу, акт приймання-передачі об'єкта, платіжні доручення на оплату лізингових платежів, розрахункова документація, а також митна документація [2].

Під формою ведення бухгалтерського обліку розуміють сукупність реєстрів, які використовуються в певній послідовності та взаємодії для обліку із застосуванням принципу подвійного запису.

Одним із недоліків документування лізингових операцій є відсутність інформації про лізинг, а саме відсутність назви орендодавця, періодичність платежу та спосіб нарахування лізингових платежів, строк оренди. Тому, перша дія бухгалтерського процесу не визначається, а наступна "не має права виникати". У майбутньому така ситуація може ускладнити не лише аналіз та моніторинг операцій лізингу, а й формування історії лізингу на підприємстві, встановлення випадків дострокового повернення об'єкта лізингу, суборенди.

Станданти бухгалтерського обліку не визначають порядок реєстрації цих операцій, які пов'язані із поверненням об'єкта фінансового лізингу. Також правила обліку передачі об'єкта у фінансову оренду описуються лише в П(С) БО 14 "Оренда" [3].

Таким чином, можемо спостерігати, як на рівні держави, так і на рівні підприємства низку проблем лізингових операцій, які стосуються, як законодавчої бази, так і методики безпосереднього обліку. Саме ці проблеми, потребують більш детального вивчення та вирішення.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про фінансовий лізинг» / Редакція від 16.01.2004, підстава – 1381-IV, Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 16: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Бондар Т. А. Облік і контроль лізингових процесів: сучасний стан та перспективи розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.04 / Т. А. Бондар. — Київ, 2004. — 24 с.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» / Редакція від 09.08.2013, підстава – z1242-13, №181: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00#Text>